

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК
15. септембар 2022. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносим **Предлог Закона о допуни Закона о трговини** („Службени гласник РС“ бр. 52/2019) са предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Мр Иван Костић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О ТРГОВИНИ

Члан 1.

У Закону о трговини („Службени гласник РС“ бр. 52/2019) након члана 33. „Радно време“ додаје се члан 33а који гласи:

„Члан 33а

Трговина на велико и мало не може да се обавља недељом и у дане државних и других празника одређених законом којим се уређују државни и други празници.

Изузетно од става 1. овог члана недељом и у дане државних и других празника трговина на велико и трговина на мало може се обављати у:

1. Апотекама и ветеринарским апотекама;
2. Специјализованим продавницама или киосцима за продају хлеба, пекарских производа и колача, штампе, цвећа, сувенира, погребне опреме, средстава за заштиту биљака и животиња;
3. Бензинским станицама и продавницама за трговину на мало у оквиру бензинских станица;
4. Пијацама;
5. Продавницама, киосцима и аутоматима смештеним унутар затворених подручја аутобуских и железничких станица, аеродрома и лука;
6. Штандовима-тезгама, витринама и аутоматима изван пијаца и покретним продавницама;
7. Штандовима и киосцима у којима се продају робе за време одржавања приредби, фестивала, сајмова и манифестација и за време јавног приказивања кинематографских дела;
8. Складиштима за трговину на велико;
9. Мањим трговинским радњама, површине до 200 квадратних метара, ако у њима послове обављају сами предузетници, чланови њихове уже породице, односно њихови представници, као и ученици, студенти и пензионери.

Под специјализованим продавницама или киосцима у смислу става 2 тачка 2 овог члана сматрају се продавнице односно киосци у којима се врши продаја претежно једне врсте робе.“

Члан 2.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 60. Устава Републике Србије који у своја два става прописује следеће: „Свако има право на поштовање достојанства своје личности на раду, безбедне и здраве услове рада, потребну заштиту на раду, ограничено радно време, дневни и недељни одмор, плаћени годишњи одмор, правичну накнаду за рад и на правну заштиту за случај престанка радног односа. Нико се тих права не може одрећи“.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Иако је према Закону о раду недеља, по правилу, нерадни дан, већина послодаваца у трговини недељу одређује као радни дан за све или за део запослених. Не само недеља, већ је у већини трговина радни дан и државни празник, попут Дана државности, али и верски празници попут Бадњег дана и Ускрса, чиме се показује непоштовање према држави и религиозним осећањима запослених. Од увођења недеље као нерадног дана 7. марта 321. године недеља као нерадни дан постала је цивилизацијски стандард. Велики број земаља уводи након пандемије и четвородневну радну недељу како би подigli продуктивност, задовољство и квалитет рада запослених. Поред земаља у региону које су потпуно или у области трговине увеле недељу као нерадни дан, попут Северне Македоније, Црне Горе и Словеније, а покушавале да је уведу Хрватска и Босна и Херцеговина, недељом не раде ни радници великог броја европских земаља, попут Белгије, Кипра, Чешке, Француске, Немачке, Мађарске, Исланда, Луксембурга, Холандије, Шпаније, Пољске, Велике Британије, као и Турске и Грчке са различитим моделима и изузецима у зависности од туристичких подручја појединих земаља. У већини ових земаља, у законом предвиђеним изузецима за рад недељом, послодавци исплаћују дуплиране дневнице, па чак и дневнице увећане два пута, уз право на слободан дан у току радне недеље.

Нерадна недеља је део основног права на недељни одмор који традиција, култура и вера наших грађана вековима сматрају даном када се човек посвећује Богу, себи, породици и пријатељима. И етимолошки недеља је дан када се не ради – не дела се. Недељом се породица окупља, негују се породичне вредности, а нерадна недеља питање је здравља и равнотеже породичног, приватног и пословног живота запослених. У делатности трговине у Србији ради око 200.000 људи, од тога је 80% жена које су мајке или будуће мајке које раде за минималну зараду и које недељу не могу да проведу са својим породицама. Иако трговина не захтева да се ради без прекида, ове жене, често и самохране мајке са минималним платама, не могу недељом да остављају децу у вртиће, па им је због рада недељом не само веома тешко да негују и васпитавају децу, већ и да заснују породицу. Радна недеља искључиво је мотивисана у трговини потребама профита, а не континуитета трговинских процеса. У земљи са огромним демографским проблемима, са становништвом у коме 100.000 људи годишње више умре него што се роди, и још 100.000 младих и највитаљнијих људи оде у емиграцију, рад недељом јесте огроман проблем. Како је мањак радне снаге већ изражен у трговини, увођење обавезне нерадне недеље подигло би продуктивност запослених. Не само да не би дошло до отпуштања, већ би долазило до ангажовања нових запослених, јер би притисак на велике

трговнске ланце, веома брзо, чим потрошачи стекну навике да до недеље заврше куповину, постао већи осталих дана у недељи.

Разлози увођења обавезне нерадне недеље мотивисани су равнотежом између приватног и пословног живота, традицијом, културом и религиозним осећањима највећег дела грађана Србије, потребама да породице недељом буду на окупу, што је јако тешко уколико се не укине дискреција послодавца да о томе одлучује. Вртићи недељом не раде, зараде у трговини и производњи су најчешће минималне, па тако запослени који раде недељом веома тешко могу да заснују породицу. Увођење нерадне недеље задире и у питање здравља појединца и породице, могућности запослених за одлазак у природу, физичку активности и дружење са пријатељима. И мањак радне снаге који постаје све израженији због огромне емиграције и малих плата, био би решен овим предлогом јер увођење нерадне недеље не само да не би довело до отпуштања запослених, већ обрнуто до ангажовања нових запослених због већег притиска на остале дане у недељи. Промет и профит у трговини неће бити мањи, већ ће се он распоредити у друге дане, због већег „притиска“ на остале дане у недељи. Увођење нерадне недеље неће довести ни до смањења зарада јер број радних сати остаје исти, а за изузетни рад недељом и празником они који тада буду радили биће награђени накнадом најмање за 110% већом у односу на основицу. То ће утицати како на продуктивност запослених тако и на задовољство потрошача у трговини.

И економски и радно-правни и морални и демографски и разлози очувања породице и увођења адекватне породичне политике, али и религиозни и културолошки разлози говоре у прилог увођења недеље као нерадног дана.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Нема нових правних института који се уводе, осим нових правних решења у сфери недеље као нерадног дана, обавезних и за сектор трговине, са изузетцима у одређеним областима трговине на велико и мало и тржишним институцијама које су од посебног интереса за континуирано снабдевање робама на велико и мало, од посебног интереса за снабдевање робом и услугама од виталног значаја за живот и здравље људи и за рад привредних субјеката, установа и других организација од општег интереса. У такве изузетке спадају апотеке и ветеринарске апотеке, специјализоване продавнице или киосци за продају хлеба, пекарских производа и колача, штампе, цвећа, сувенира, погребне опреме, средстава за заштиту биљака и животиња, бензинске станице и продавнице за трговину на мало у оквиру бензинских станица, пијаце, продавнице, киосци и аутомати смештени унутар затворених подручја аутобуских и железничких станица, аеродрома и лука, штандови-тезге, витрине и аутомати изван пијаца и покретне продавнице, штандови и киосци у којима се продају робе за време одржавања приредби, фестивала, сајмова и манифестација и за време јавног приказивања кинематографских дела, складишта за трговину на велико, мање трговинске радње, површине до 200 квадратних метара, ако у њима послове обављају сами предузетници, чланови њихове уже породице, односно њихови представници, као и ученици, студенти и пензионери.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Усвајање нерадне недеље донеће бољу продуктивност, на задовољство потрошача, а омогућиће стотинама хиљада запослених у трговини, пре свега женама и

мајкама, родитељима и самохраним родитељима да се тада посвете својим породицама, али ће великом броју младих људи олакшати одлуку о заснивању породице и останак у земљи. Недеља као нерадни дан омогућиће, посебно женама, већи баланс између приватног, породичног и пословног живота, верницима ће омогућити недељни одлазак у Цркву, а самохраним родитељима да се дуже и квалитетније посвете својој деци, која су најчешће недељом без посебних обавеза. Послодавци у трговини ће имати одморног и мотивисаног запосленог, а тиме и квалитетнији рад у трговини.

V ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За доношење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства.

VI ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ/БРИШУ

Члан 33а

Трговина на велико и мало не може да се обавља недељом и у дане државних и других празника одређених законом којим се уређују државни и други празници.

Изузетно од става 1. овог члана недељом и у дане државних и других празника трговина на велико и трговина на мало може се обављати у:

1. Апотекама и ветеринарским апотекама;
2. Специјализованим продавницама или киосцима за продају хлеба, пекарских производа и колача, штампе, цвећа, сувенира, погребне опреме, средстава за заштиту биљака и животиња;
3. Бензинским станицама и продавницама за трговину на мало у оквиру бензинских станица;
4. Пијацама;
5. Продавницама, киосцима и аутоматима смештеним унутар затворених подручја аутобуских и железничких станица, аеродрома и лука;
6. Штандовима-тезгама, витринама и аутоматима изван пијаца и покретним продавницама;
7. Штандовима и киосцима у којима се продају робе за време одржавања приредби, фестивала, сајмова и манифестација и за време јавног приказивања кинематографских дела;
8. Складиштима за трговину на велико;
9. Мањим трговинским радњама, површине до 200 квадратних метара, ако у њима послове обављају сами предузетници, чланови њихове уже породице, односно њихови представници, као и ученици, студенти и пензионери.

Под специјализованим продавницама или киосцима у смислу става 2 тачка 2 овог члана сматрају се продавнице односно киосци у којима се врши продаја претежно једне врсте робе.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланици: проф. др Тамара Миленковић Керковић, мр Иван Костић, Бошко Обрадовић, Милован Јаковљевић, Радмила Васић, Борко Пушкић

2. Назив прописа

Предлог Закона о допуни Закона о трговини

Proposal for the Law on Amendments to the Law on Trade

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

Члан 49, члан 50 и члан 51 Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши

примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

///

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

Не

Потпис руководиоца органа органа државне управе, односно другог овлашћеног предлагача прописа, датум и печат.

Београд, 15. 09. 2022.

Народни посланици:

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Мр Иван Костић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић